

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

УДК 342.7+396.1

Т.С. Ганзицька

кандидат юридичних наук

Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету

СУДОВА ГІЛКА ВЛАДИ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПАРИТЕТУ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті досліджено роль судової гілки влади в механізмі забезпечення гендерної рівності в Україні. Визначено теоретико-правову основу функціонування судових органів влади в реалізації права на судовий захист чоловіка та жінки. Проаналізовано проблемні питання в досліджуваній сфері. Наведено шляхи подолання недосконалості функціонування судів у досягненні гендерного балансу в українському суспільстві.

Ключові слова: гендерна рівність, суд, правосуддя, право на судовий захист, механізм забезпечення гендерної рівності.

I. Вступ

Ідея непорушності прав і свобод, їх рівності та невідчужуваності відображає багатотомне прагнення людства до знищення будь-яких форм насильства, дискримінації, експлуатації й пригноблення, прагнення до співіснування, заснованого на принципах гуманізму, справедливості та демократизму. У сучасному світі ступінь реальності й забезпеченості прав і свобод, у тому числі гендерної рівності, є важливим показником досягнутого суспільством і державою рівня цивілізованості. Права і свободи людини є найвищою цінністю, без них втрачається сама суть людської особистості, мета її існування [2, с. 2].

Конституція України проголошує, що наша держава є правовою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю [11]. Враховуючи, що основним об'єктом конституційного регулювання є захист прав і свобод людини, забезпечення рівних прав і можливостей чоловіка та жінки як найвищої соціальної цінності, чинне законодавство України спрямоване на посилення ролі суду, коли наявні факти порушення чи обмеження прав і свобод людини і громадянина.

У сучасній правовій науці до дослідження ролі судових органів влади в механізмі забезпечення прав і свобод людини і громадянина, в тому числі забезпечення гендерної рівності, звертались такі вчені, як: М. Аркелян,

В. Бойко, В. Буткевич, І. Ієрусалімова, К. Левченко, Н. Плахотіна, В. Стефанюк та ін.

II. Постановка завдання

Сучасний етап розвитку державно-правових явищ в Україні потребує переосмислення й перегляду наукових поглядів щодо ролі та значення судової гілки влади в механізмі забезпечення рівності між чоловіком і жінкою, що визначає актуальність та мету статті – провести теоретико-правовий аналіз місця й функціонального значення судових органів у реалізації державної політики у сфері досягнення гендерного паритету в українському суспільстві.

III. Результати

Міжнародною спільнотою визнано, що права і свободи людини найдієвіше й найефективніше може захистити тільки суд, оскільки він має гарантії незалежності та підкоряється лише законові, діє гласно й відкрито на засадах законності [3, с. 37].

Ефективний механізм судового захисту прав чоловіка та жінки – це найбільш універсальний демократичний інструмент правової держави, а саме по собі ставлення держави до конституційних прав і свобод є показником її розвитку як правової держави. У такій державі суд повинен користуватися авторитетом і довірою громадян, виступати владною, самостійною інституцією в частині гарантування їх прав та свобод. Існуюча в правовій державі судова система постає найбільш надійною конституційною гарантією забезпечення гендерної рівності в суспільстві.

Конституція України (ст. 55) надає можливість кожній людині захищати свої права через суд, що являє собою необхідну й ефективну гарантію реальності прав і свобод людини та громадянина. Звернення громадянина до зазначеної гілки влади є проявом реалізації ним так званого “захисного права”, або “права на правосуддя”. Це право можна розглядати як комплекс процесуальних прав, конституційно закріплених та покликаних гарантувати захист основних прав і свобод людини [1, с. 19].

Для кращого розуміння ролі органів судової влади в забезпеченні рівних прав і можливостей чоловіка та жінки доцільно проаналізувати сутнісні аспекти судової влади й основні засади, на яких базується судочинство.

Судова влада повинна виступати такою державно-правою інституцією, яка забезпечує втілення в реальність концепції правої держави, заснованої на доктрині поділу влади. Саме судова влада за своїм призначенням, функціональними особливостями має особливу перевагу перед іншими гілками влади, що виражається в судовому контролі над діяльністю держави в особі її органів [17, с. 16].

Ще на початку ХХ ст. російський юрист С.В. Познишев визначив судову владу як гілку державної влади, котра зобов'язана виконувати закон, утверджувати його панування в житті, боротись зі свавіллям і насильством, та здійснюється відповідними органами, які не виконують адміністративні чи законодавчі функції.

Дослідник І.Я. Фойницький під судовою владою розумів систему підпорядкованих закону органів, покликаних застосовувати закон у порядку судового провадження.

Зазначені поняття було відображено й у Концепції судово-правової реформи в Україні, затвердженій Постановою Верховної Ради України від 28 квітня 1992 р., де під судовою владою необхідно розуміти систему незалежних судів, які в порядку, визначеному законом, здійснюють правосуддя [5, с. 6].

Одне із важливих місць у реалізації судової влади посідає саме правосуддя як державна діяльність, котру проводить суд шляхом розгляду й вирішення у судових засіданнях в особливій, встановленій законом процесуальній формі цивільних, кримінальних, господарських та адміністративних справ [13, с. 81].

В Основному Законі суд визначено як незалежний орган державної влади, котрий у встановлених Основним Законом межах виконує свої повноваження, здійснюючи правосуддя [11].

Правосуддя в Україні здійснюється на широких демократичних засадах, які виражаються через загальні, керівні, вихідні по-

ложення, що визначають найсуттєвіші сторони цього виду державної діяльності.

Відповідні принципи (“вихідні положення”) є мірилом демократизму держави й суспільства, гарантією забезпечення прав і свобод громадян у системі правосуддя [9, с. 84].

Конкретні принципи здійснення правосуддя закріплено в Конституції України та Законі України “Про судоустрій та статус судів” від 7 липня 2010 р.

Відповідно до Конституції України, суд є єдиним органом, уповноваженим здійснювати правосуддя як особливу функцію держави. Правосуддя може здійснюватися тільки з додержанням особливого порядку та відповідно до таких принципів:

- 1) здійснення правосуддя виключно судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються;
- 2) поширення юрисдикції судів на всі правовідносини, що виникають у державі;
- 3) безпосередня участь народу у здійсненні правосуддя через народних засідателів і присяжних;
- 4) заборона на створення надзвичайних та особливих судів;
- 5) гарантованість діяльності суддів [11].

Відповідно до Закону України “Про судоустрій та статус судів” 2010 р., визначено такі принципи здійснення правосуддя в Україні:

- 1) здійснення правосуддя тільки судом;
- 2) незалежність суддів і підкорення їх лише законові;
- 3) державна мова судочинства;
- 4) принцип законності;
- 5) гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;
- 6) колегіальність і одноособовість судового розгляду;
- 7) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом;
- 8) забезпечення доведеності вини;
- 9) змагальність сторін та свобода у наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;
- 10) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду;
- 11) обов'язковість судових рішень тощо [7].

Виходячи з вказаних принципів та взагалі права на судове звернення, будь-яка особа, яка вважає, що стосовно неї було застосовано дискримінацію за ознакою статі чи вона стала об'єктом сексуальних домагань, має право звернутися зі скаргою до судової інстанції [8].

Відповідно до ст. 124 Конституції України, судочинство в Україні здійснюється Конституційним Судом і судами загальної юрисдикції.

Правовий статус Конституційного Суду України передбачає, що здійснення ним

своїх повноважень, визначених Конституцією України та Законом України "Про Конституційний Суд України" [6], щодо встановлення відповідності законів та інших правових актів Конституції України, офіційного тлумачення Конституції України та законів України є одним із прямих способів захисту прав і свобод людини, зокрема ґендерної рівності. Пояснюється це тим, що результатом діяльності Конституційного Суду України може бути рішення про конституційність або неконституційність певного закону чи правового акта, який, наприклад, містить дискримінаційні положення за ознакою статі. Офіційне тлумачення Конституції і законів України також може усунути можливі причини й умови порушень прав та свобод людини, націлити органи держави на захист прав та свобод чоловіків і жінок як рівноправних суб'єктів права. Таким чином, функція забезпечення ґендерної рівності, що є складовою функції забезпечення прав і свобод особи, впливає із головного завдання Конституційного Суду України: гарантувати верховенство Конституції на всій території країни. Саме права і свободи особи мають виступати як основоположний критерій оцінювання Конституційним Судом відповідності законів та інших нормативних актів Основному Закону [13, с. 135].

Крім того, на роль Конституційного Суду в механізмі захисту прав людини впливає його загальний потенціал. Цей суд може: швидко й ефективно реагувати на системні зміни в механізмі захисту прав людини; сприяти системності цього механізму, впливати на всі його елементи (нормативні, процесуальні, інституціональні); виносити рішення, які не підлягають оскарженню; використовувати преюдиціальність власних рішень або відомий прецедентний принцип "мінливого тлумачення"; офіційно тлумачити Конституцію й закони України, що як виняткове повноваження Суду "фактично продовжує законодавчу функцію Верховної Ради України", оскільки "справжнім законодавцем буде той, у кого абсолютна влада тлумачити закон" [14, с. 125–126].

Згідно із Законом України "Про судючий і статус суддів" від 7 липня 2010 р., систему судів загальної юрисдикції становлять: місцеві, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди, Верховний Суд України [7].

Загальні суди, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечують захист гарантованих Конституцією й законами України прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства й держави [3, с. 37].

Центральною фігурою в судовій системі є суддя. Саме судді є носіями судової влади в Україні, які здійснюють правосуддя неза-

лежно від законодавчої та виконавчої влади [2, с. 6]. Тому важливо, щоб вони були обізнані з проблемами, які на сьогодні існують у сфері забезпечення рівних прав та можливостей чоловіка й жінки, приймаючи відповідне рішення у справі.

Крім того, ще одним важливим аспектом при здійсненні правосуддя є те, що суддя, спираючись на результативність всебічного, повного й об'єктивного розгляду всіх обставин справи у їх сукупності, під час прийняття рішення у справі повинен орієнтуватись на загально визнані принципи права, до яких, зокрема, належить і принцип недискримінації за ознакою статі. Як відомо, принципи права достатньо часто використовують для підсилення авторитетності судового рішення. Посилання на той чи інший принцип права зазвичай роблять тоді, коли конкретна правова норма, що підлягає застосуванню, субординована до цього принципу, є його наслідком [12, с. 97, 100, 102]. У результаті цього, рішення в справі стає більш переконливим.

Позитивним видається той факт, що судовий захист ґендерної рівності не обмежується рамками національної судової системи, а включає міжнародні судові органи, насамперед Європейський суд з прав людини.

Згідно з Протоколом № 11 до Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 р., був заснований постійний єдиний суд і надано право будь-якій особі, а також неурядовим організаціям і групам осіб надсилати заяви безпосередньо до суду. Держави-учасниці зобов'язувалися не перешкоджати здійсненню цього права і виконувати остаточне рішення суду в будь-якій справі, в якій вони є сторонами.

Україна визнала юрисдикцію Європейського суду, який став міжнародним органом правосуддя.

Суд розглядає індивідуальні заяви на підставі порушення ст. 14 Європейської конвенції прав людини та основоположних свобод, яка містить недискримінаційне положення (вимогу), зокрема, за ознаками статі [10], та міждержавні справи, які подаються безпосередньо до суду.

Так, Європейський суд з прав людини при розгляді спорів про дискримінацію досліджує три питання:

- 1) про наявність дійсної відмінності у ставленні за аналогічної ситуації;
- 2) про виправданість відмінності у ставленні до осіб, що перебувають в аналогічних ситуаціях;
- 3) про додержання розумної співмірності між засобами, що використовуються, і метою, яка досягається.

Відповідь на ці три питання дає змогу виокремити розрізнення, які є правомірними, від тих, які є неприйнятними, у результаті

чого встановити наявність чи відсутність дискримінації [16, с. 15].

Останнім часом Україна почала співпрацювати з Європейським судом з прав людини, сприймаючи своїх заявників не як противників інтересу та авторитету держави, а як громадян, котрі потребують захисту своїх прав. Це вплинуло на подальший імідж держави в напрямі спільного врегулювання справ за власною ініціативою чи за порадою суду [4, с. 2, 8].

Як бачимо, судові органи є органічною складовою механізму забезпечення ґендерної рівності. Це підтверджується, по-перше, тим, що відповідно до засад здійснення правосуддя кожній людині незалежно від її статевої належності, зокрема, гарантується право на звернення до судової інстанції з відповідною позовною заявою; по-друге, підставою такого звернення можуть бути протиправні дії, що містять ознаки дискримінації за статевою належністю або сексуальних домагань, що передбачено чинним законодавством України; по-третє, в разі встановлення судом факту здійснення вищеперелічених протиправних діянь, потерпілій стороні гарантується право на відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди, що були завдані внаслідок таких протиправних дій. Так, згідно зі ст. 23 Закону України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" (2005 р.), встановлюється таке право та зазначається, що "порядок відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди, завданих унаслідок дискримінації за ознакою статі чи сексуальних домагань, визначається законом" [8].

Водночас існує низка проблем під час реалізації свого права громадянами на оскарження дій, що пов'язані з дискримінацією за статевою належністю в суді. Зокрема, це стосується провадження справ з трудових спорів.

Трудове законодавство України передбачає для жінок можливість оскаржити необґрунтовану відмову в прийнятті на роботу, проте оскарження незаконної відмови, наприклад, у призначенні на вищу посаду чинним законодавством не встановлено. Тому для забезпечення фактичної ґендерної рівності в трудових відносинах право повинне передбачати для жінок додаткові процесуальні гарантії.

У зазначеному плані слушною видається думка Н.А. Плахотіної, яка вважає, що необхідно передбачити додаткову підставу для виникнення трудових процесуальних відносин за ініціативою жінки-працівника, а саме: звернення з позовом до суду у разі непризначення на вищу посаду, якщо за своїми професійними і діловими якостями жінка може і бажає на цю посаду претендувати. Причому науковець вважає за необхідне

тягар доказування у цьому випадку покласти на роботодавця, який повинен буде надати докази того, що, віддавши перевагу чоловіку при призначенні на цю посаду, він керувався виключно професійними характеристиками працівників, і факту дискримінації щодо жінки не було [15, с. 2]. Репрезентована вище позиція є слушною, і вважаємо, що включення таких положень до чинного українського законодавства дало б змогу значно знизити рівень дискримінації щодо жінок при призначенні на вищі посади, оскільки в працівників-жінок з'явився б процесуальний механізм реалізації свого права на захист від дискримінації.

Іншою проблемою Н.А. Плахотіна називає той факт, що для відновлення свого порушеного трудового права працівнику необхідно звернутися до суду, надати відповідні документальні обґрунтування своїх вимог, брати участь у судових засіданнях тощо. Відповідна судова процедура займає, як правило, досить багато часу. Але проблема сьогодення полягає в тому, що реально жінка з дитиною до трьох років не має можливості приділити ту кількість часу, якої потребує судовий процес. Адже якщо жінка перебуває у відпустці по догляду за дитиною до трьох років, то це означає, що в неї немає фактичної можливості з ким-небудь залишити дитину. Відповідно, складається ситуація, коли жінка-мати і жінка-працівник в одній особі за необхідності не може повною мірою реалізувати на практиці надані їй законом права. З певної точки зору вирішенням цієї проблеми могло б бути нормативне закріплення права жінки з дитиною віком до трьох років на безкоштовне представлення її інтересів у суді кваліфікованим фахівцем. Таким чином, судовий процес міг би проходити без особистої присутності жінки-позивача, і при цьому її права мали б належну реалізацію [15, с. 3].

Але, на нашу думку, зазначене нормативне закріплення правової допомоги має дискримінаційний характер щодо чоловіків. Адже у відпустці по догляду за дитиною може перебувати не тільки жінка, але й чоловік. Тому доречним видається нормативне закріплення такої правової допомоги для обох статей. Відповідне положення формально закріпило б стратегію ґендерної політики, спрямованої на забезпечення засобами правового регулювання рівних прав та можливостей чоловіка й жінки.

Ще однією проблемою судового захисту ґендерної рівності, на нашу думку, є те, що протиправні діяння, які мають дискримінаційний характер за ознакою статі, як правило, є латентними. В Україні більшість правопорушень у цій сфері є прихованими, постраждалі особи зазвичай не поспішають звертатись до правоохоронних органів та

судових установ зі зверненнями про порушення їх прав за статевою ознакою. У результаті цього судова практика з розгляду таких справ у кількісному плані є незначною, інакше кажучи, відповідна практика звернень до суду ще не набула поширення серед громадян України.

Тому, зважаючи на вищезазначені недоліки судового захисту у сфері забезпечення ґендерної рівності, доречними видаються рекомендації, які надає Ґендерний інформаційно-аналітичний центр "Крона" щодо вдосконалення судової практики в напрямі врахування принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, зокрема:

- проведення інформаційно-освітніх кампаній стосовно принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків серед суддів, адвокатів, інших фахівців у сфері права;
- інформування громадськості про можливість та процедуру звернення до суду в разі дискримінаційних дій за ознакою статі;
- проведення фахових тренінгів з проблеми забезпечення ґендерної рівності для суддів, юристів та співробітників правоохоронних органів щодо сфери застосування Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок та інших міжнародних стандартів у цій галузі з тим, щоб вони використовували її в судовому процесі, з залученням представників Судової адміністрації України та Академії суддів України;
- узагальнення інформації щодо кількості та видів скарг про дискримінацію жінок, поданих до суду, прокуратури й омбудсмену, а також до інших органів, які уповноважені приймати такі скарги;
- державна підтримка надання безкоштовної юридичної допомоги особам, які стали жертвами сексуальних домагань, інших форм дискримінації за ознакою статі;
- розробка посібників для суддів, які містять міжнародні стандарти щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, практику щодо справ цієї категорії Європейського суду з прав людини, органів міжнародних організацій, юрисдикція яких визнана Україною, а також аналіз національного законодавства та судової практики в цій сфері;
- підготування узагальнень Верховного Суду України у сфері протидії дискримінації за ознакою статі;
- підтримка громадських моніторинґів судів щодо розгляду справ цієї категорії [18, с. 10].

IV. Висновки

Таким чином, фактично, незважаючи на недоліки та проблеми в системі правосуддя України, можна сказати, що провідну роль у

системі юридичних засобів забезпечення рівних прав і можливостей чоловіка та жінки відіграє саме судова влада. Недоліки у функціонуванні повинні усуватися і поступово усуваються. Загалом удосконаленню діяльності судової влади, насамперед, сприятиме судово-правова реформа, метою якої є утвердження судової влади як головного гаранта прав і свобод людини та громадянина шляхом відновлення її верховенства в правозахисній діяльності й розширення юрисдикції судів на всі правовідносини, що виникають на території України. Чим вища роль, авторитет суду і правосуддя загалом, чим більшу самостійність та незалежність має суд, тим вищим у країні є рівень законності й демократії, захищеність людини від будь-яких посягань на її права та свободи.

Список використаної літератури

1. Аркелян М. Забезпечення конституційного права людини на захист прав і свобод судом / М. Аркелян, Н. Узун // Право України. – 2006. – № 3. – С. 19–24.
2. Бойко В.Ф. Права і свободи людини – під надійний судовий захист / В.Ф. Бойко // Вісник Верховного Суду України. – 1999. – № 6. – С. 2–7.
3. Бондаренко І. Судова система в Україні та її реформування у сучасних умовах / І. Бондаренко // Право України. – 2002. – № 8. – С. 37–41.
4. Буткевич В.Г. Європейський суд з прав людини та українське судочинство: питання взаємодії / В.Г. Буткевич, В.Т. Мальяренко // Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 4. – С. 2–8.
5. Григор'єва Л.І. Принцип незалежності судової влади та гарантії судового захисту прав і свобод людини і громадянина / Л.І. Григор'єва // Вісник Верховного Суду України. – 1999. – № 4. – С. 5–9.
6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>.
7. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 р. №2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
8. Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2866-15>.
9. Ієрусалімова І. Судові гарантії захисту прав і свобод громадян у сфері виконавчої влади / І. Ієрусалімова // Юридична Україна. – 2005. – № 5. – С. 81–85.
10. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: Рим 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004.

11. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
12. Кузнецова О.А. Нормы-принципы российского гражданского права / О.А. Кузнецова. – М. : Статут, 2006. – 269 с.
13. Общая теория государства и права : акад. курс в 2-х т. / [отв. ред. М.Н. Марченко]. – М. : Зерцало, 1998. – 416 с.
14. Орзих М. Судебная власть в механизме защиты прав человека: доктрина и практика / М. Орзих // Юридический вестник. – 2001. – № 4. – С. 116–128.
15. Плахотіна Н.А. Правове забезпечення реалізації гендерної політики в трудових процесуальних відносинах [Електронний ресурс] / Н.А. Плахотіна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. – 2007. – №10. – С.1–3. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apptip/2007_10/plas hotina.pdf.
16. Погребняк С. Втілення принципу рівності в юридичних актах / С. Погребняк // Вісник Академії правових наук України. – 2006. – № 3. – С. 8–20.
17. Стефанюк В. Судова влада як основна юридична гарантія захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні / В. Стефанюк // Право України. – 2001. – № 1. – С. 15–18.
18. Державна програма з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року : теоретико-методологічний аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.krona.org.ua/our-publications>.

Стаття надійшла до редакції 13.05.2014

Ганзицкая Т.С. Судебная ветвь власти в механизме обеспечения гендерного паритета в украинском обществе: теоретико-правовой анализ

В статье исследована роль судебной ветви власти в механизме обеспечения гендерного равенства в Украине. Определена теоретико-правовая основа функционирования судебных органов власти в реализации права на судебную защиту мужчины и женщины. Проанализированы проблемные вопросы в исследуемой сфере. Приведены пути преодоления несовершенства функционирования судов в достижении гендерного баланса в украинском обществе.

Ключевые слова: гендерное равенство, суд, правосудие, право на судебную защиту, механизм обеспечения гендерного равенства.

Hanzzytska T. Judicial branch in the mechanism of gender parity providing in Ukrainian society: theoretical and legal analysis

This article analyzes the role of the judiciary in the mechanism of gender equality in Ukraine. The chosen theme relevance is caused by the fact that in today's world of reality and the degree of protection of rights and freedoms, including gender equality is an important indicator by society and the state of civilization, as the current legislation of Ukraine is aimed at strengthening the role of the court in the event of violations or restrictions rights and freedoms of man and citizen.

The international community recognized that the rights and freedoms most effective and most efficient can protect the court because it has guarantees of independence and is subject only to the law, acts publicly and openly on the basis of law.

An effective mechanism of judicial protection of the rights of men and women – is the most versatile tool democratic rule of law, and is itself the state's attitude to the constitutional rights and freedoms is an indicator of its development as a legal state. In such a state court must use the authority and confidence of citizens to act authoritative, independent institution in guaranteeing their rights and freedoms. The current state of law in the judicial system appears most robust constitutional guarantee of gender equality in society.

On the basis of the right to judicial appeal, any person who believes that it has been applied in respect of discrimination on grounds of sex or she was the subject of sexual harassment may file a complaint with the court. Under current legislation such instances is the Constitutional Court of Ukraine and courts of general jurisdiction. Judicial protection of gender equality is not restricted to the national judicial system, but also includes international judicial bodies, first of all – the European Court of Human Rights.

The analysis of the problematic issues in the study area. These ways of overcoming imperfections in the functioning of the courts in achieving gender equality in Ukrainian society.

Key words: gender equality, court, justice, right to judicial protection, mechanisms for gender equality.